

ARCHEOLOGIJOS TEZAURAS

Agnė Rymkevičiūtė

Lietuvos muziejų informacijos, skaitmeninimo ir LIMIS
centras

2010, Klaipėda

Archeologiniai radiniai

Puodyninis
koklis, XV a.
Vilniaus
žemutinės pilies
valdovų rūmai

Archeologinis radinys
Architektūrinis radinys
Koklis
Puodyninis
koklis

Archeologiniai radiniai

Trikojė keptuvė. Molis, geltona glazūra. XV – XVI a. riba Vilniaus žemutinės pilies valdovų rūmai

Archeologinis radinys

Buities daiktai

Indai

Buities keramika

Keptuvė

Pagrindinės archeologinių radinių grupės

Archeologijos tezaurus sugrupuoja **archeologinius radinius** į temines grupes

Architektūriniai radiniai

Biologiniai radiniai

Buities daiktai

Darbo įrankiai

Ginkluotė

Papuošalai

Simbolinės paskirties daiktai

Archeologijos tezauro sandara

- Terminas
- Apibrėžimas
- Apibrėžimo šaltinis
- Atitikmenys anglų bei rusų kalbomis
- Atitikmens šaltinis

Hierarchiniai ryšiai, išdėstymas abėcėlės tvarka

Archeologiniai radiniai

Ginkluotė

Ginklai

Kertamasis ginklas

Kovos kirvis

Laivinis kovos kirvis

Nortinkėnų tipo kovos kirvis

Plačiaašmenis kovos kirvis

Siauraašmenis kovos kirvis

kovos kirvio dalys

Galva

Ašmenys

Antkraštės

Antsparnės

Kotas

Mova

Kovos dalgis

kovos dalgio dalys

Atitikmenys užsienio kalbomis

Kovos kirvis – ang. Combat axe = rus. Боевой топор

["Lituanistikos paveldo informacinė sistema Aruodai",
<http://www.aruodai.lt/> (žiūrėta 2010-05-31)]

Kertamasis ginklas – ang. Hacking weapon = Cutting and

thrusting weapon = rus. Рубящее оружие ["Lituanistikos
paveldo informacinė sistema Aruodai", <http://www.aruodai.lt/> (žiūrėta
2010-05-31)]

Sinonimai

- Metalo lydymo krosnelė = Rudnelė
- Sija = Balkis
- Banguotoji čerpė = Olandiškoji čerpė
- Lovinė čerpė = Vienuolis, Vienuolė
- Perdegta juodoji plyta = Klinkerinė plyta

Termino apibrėžimas

Kertamasis ginklas - Šaltasis rankinis ginklas su aštriais ašmenimis.

[*Enciklopedinis karybos žodynas*, Vilnius: Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademija, 2008, p.293, http://www.lka.lt/EasyAdmin/sys/files/Karybos_enciklopedinis_internetui.pdf (žiūrėta 2010-05-31)]

Laivinis kovos kirvis - Laivelio pavidalo akmeninis kovos kirvis, būdingas virvelinės keramikos kultūrai (III tūkstantmetis pr. Kr.). Šiais kirviais kartais kariauta, tačiau greičiausiai jie buvo vyro garbės ženklas. Nešiojamas kaip reprezentacinis ginklas. [Rimantienė R., *Lietuva iki Kristaus*, Vilnius: Vilniaus dailės akademija, 1995, p. 115, 195]

Kovos dalgis - Kertamasis ginklas, pritaikytas kautynėms. Pirmieji kovos dalgiai buvo daromi iš valstiečių paprastų dalgių, uždėtų ant koto. Kovos dalgis kaip ginklas daugiausia buvo naudojamas valstiečių sukilimuose Tirolyje 1703, 1805 ir 1809, Lenkijoje ir Lietuvoje 1830 ir 1849. Kai kur kovos dalgio antgalis ant peties turėjo smailią ilgą atšaką, nukreiptą aukštyn. [Enciklopedinis karybos žodynas, Vilnius: Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademija, 2008, p.293, http://www.lka.lt/EasyAdmin/sys/files/Karybos_enciklopedinis_internetui.pdf (žiūrėta 2010-05-31)]

ARCHEOLOGIJOS TEZAURO FRAGMENTAS

Terminas					Apibrėžimas	Šaltinis	Atitikmenys užsienio kalbomis		Šaltinis
Archeologiniai radiniai					Senovės žmonių pagaminti ir naudoti daiktai ar jų dalys, išlikę archeologijos paminkluose.	<i>Visuotinė lietuvių enciklopedija</i> , Vilnius, 2001, t. 1, p. 7195	ang. Archeological artefact	rus. Артефакт в археологии	"Lituanistikos paveldo informacinė sistema Aruodai", http://www.aruodai.lt/ (žiūrėta 2010-05-25)
	Ginkluotė				Ginklų, kovos priemonių ir karo atributų visuma.	"Lituanistikos paveldo informacinė sistema Aruodai", http://www.aruodai.lt/ (žiūrėta 2010-05-25)	ang. Armament	rus. Вооружение	"Lituanistikos paveldo informacinė sistema Aruodai", http://www.aruodai.lt/ (žiūrėta 2010-05-25)
		Ginklai			Įvairios kovos priemonės, naudojamose puolant ar ginantis.	"Lituanistikos paveldo informacinė sistema Aruodai", http://www.aruodai.lt/ (žiūrėta 2010-05-25)	ang. Weapon	rus. Оружие	"Lituanistikos paveldo informacinė sistema Aruodai", http://www.aruodai.lt/ (žiūrėta 2010-05-25)
			Duriamasis ginklas		Rankinis ginklas, skirtas kauti priešą duriant.	"Enciklopedinis karybos žodynas", Vilnius, 2008, p. 233, http://www.lka.lt/ / Karybos_enciklopedinis_internetui.pdf (žiūrėta 2010-05-31)	ang. Dagger weapon	rus. Колющее оружие	"Enciklopedinis karybos žodynas", Vilnius, 2008, p. 233, http://www.lka.lt//Karybos_enciklopedinis_internetui.pdf (žiūrėta 2010-05-31)
				Durtuvai	Artimų kautynių duriamasis ginklas, pritaikytas prie šautuvo (automato, karabino, automatinio šautuvo). Į Lietuvą durtuvai pateko iš Vakarų Europos.	"Enciklopedinis karybos žodynas", Vilnius, 2008, p. 233, http://www.lka.lt/ / Karybos_enciklopedinis_internetui.pdf (žiūrėta 2010-05-31)	ang. Bayonet	rus. Штык	"Enciklopedinis karybos žodynas", Vilnius, 2008, p. 233, http://www.lka.lt//Karybos_enciklopedinis_internetui.pdf (žiūrėta 2010-05-31)

Naudojama literatūra

- Visuotinė lietuvių enciklopedija, Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas, 2001-2009, t. 1-16
- Kuncevičius A., *Lietuvos viduramžių archeologija*, Vilnius: Versus Aureus, 2005
- Dailės žodynas, Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 1999
- *Lietuvos istorija. Akmens amžius ir ankstyvasis metalų laikotarpis*, t. 1, Vilnius, 2005
- *Lituanistikos paveldo informacinė sistema "Aruodai"*, <http://www.aruodai.lt/>
- *Pilių tyrimo centras "Lietuvos pilys"*, <http://www.lietuvospilys.lt/>
- *Vilniaus senamiesčio atnaujinimo agentūra*, <http://www.vsaa.lt/plytos.htm>
- *MDA Archaeological Objects Thesaurus*, <http://thesaurus.english-heritage.org.uk/frequentuser.htm>
- Antel O., *Stogo čerpės ir čerpių stogai*, Švedijos valstybinis kultūros vertybių apsaugos departamentas, 1998, http://www.kpd.lt/failai/u1/Cerpiu_Stogai.pdf
- *Enciklopedinis karybos žodynas*, Vilnius: Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademija, 2008, http://www.lka.lt/EasyAdmin/sys/files/Karybos_enciklopedinis_internetui.pdf
- *Lietuvių kalbos žodynas*, <http://www.lkz.lt>
- *Terminų žodynas*, www.zodynas.lt/terminu-zodynas

A photograph of a rocky, muddy path in a forest. The path is composed of numerous light-colored, irregularly shaped stones and large, flat rocks. The ground is dark brown and appears wet and muddy. The surrounding area is filled with dry leaves, twigs, and some green vegetation. A thin red string is stretched across the path. The text "Ačiū dėmesij!" is overlaid in the lower center of the image.

Ačiū dėmesij!